TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2009. gada 29. oktobrī *

Lieta C-536/07

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2007. gada 30. novembrī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv D. Kukovecs [*D. Kukovec*] un R. Zauers [*R. Sauer*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Vācijas Federatīvo Republiku, ko pārstāv M. Lumma [*M. Lumma*] un J. Mellers [*J. Möller*], pārstāvji, kuriem palīdz H. J. Prīss [*H.-J. Prieß*], *Rechtsanwalt*, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāju.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: trešās palātas priekšsēdētājs, kas pilda ceturtās palātas priekšsēdētāja pienākumus, K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), Dž. Arestis [*G. Arestis*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*],

ģenerāladvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretārs N. Nančevs [*N. Nanchev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 25. marta tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2009. gada 4. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu konstatēt, ka Ķelnes pilsētai ar sabiedrību *Grundstücksgesellschaft Köln Messe 15 bis 18 GbR*, kas ir kļuvusi par *Grundstücksgesellschaft Köln Messe 8-11 GbR* (turpmāk tekstā — "*GKM-GbR*"), 2004. gada 6. augustā noslēdzot līgumu ar nosaukumu "Nomas līgums par zemesgabala nomu, uz kura atrodas četras izstāžu zāles", nerīkojot Eiropas mēroga publiskā iepirkuma konkursa procedūru saskaņā ar Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras [būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras] (OV

L 199, 54. lpp.), 7. pantu, to lasot kopsakarā ar šīs direktīvas 11. pantu, Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi šajās tiesību normās paredzētos pienākumus.

Kopienu tiesiskais regulējums

2 Direktīvas 93/37 1. pantā ir noteikts:

"Šajā direktīvā:

a) "būvdarbu valsts līgumi" [būvdarbu publiskā iepirkuma līgumi] ir līgumi, kas peļņas nolūkos rakstiski noslēgti starp būvuzņēmēju un līgumslēdzēju iestādi, kā tā definēta šā panta b) punktā, un kuru priekšmets ir vai nu tādu būvdarbu veikšana vai veikšana un projektēšana, kas saistīti ar kādu no II pielikumā minētajām darbībām vai turpmāk c) punktā definētiem darbiem, vai arī būvdarbu veikšana vienalga kādiem līdzekļiem saskaņā ar līgumslēdzējas iestādes izvirzītām prasībām;

b) "līgumslēdzējas iestādes" ir [..] reģionālas vai vietējas iestādes [..]

[..]

c) "būve" ir būvdarbu vai civilās celtniecības iznākums, par būvi uzskatot vienotu veselumu, kas pats par sevi spēj pildīt kādu saimniecisku un tehnisku funkciju;

[..]."

3 Šīs pašas direktīvas 6. pantā ir paredzēts:

"1. Šī direktīva attiecas:

a) uz būvniecības valsts līgumiem [publisko iepirkumu], kuru tāmes vērtība bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ir vismaz 5 000 000 SDR norēķinu vienību, kas izteiktas Eiropas Valūtas vienībās (ECU);

[..]."

4 Šīs pašas direktīvas 7. panta 2. un 3. punktā ir uzskaitīti gadījumi, kad līgumslēdzējas iestādes būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesības var piešķirt, izmantojot sarunu procedūru. Tātad atbilstoši šī panta 3. punkta b) apakšpunktam līgumslēdzējas iestādes šādu sarunu procedūru var izmantot, "ja tehnisku vai mākslinieciskuiemeslu dēļ vai tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar ekskluzīvu tiesību aizsardzību, būvdarbus var veikt vienīgi konkrēts būvuzņēmējs".

5 Minētā 7. panta 4. punktā ir noteiks:

"Visos citos gadījumos līgumslēdzējas iestādes būvdarbu valsts līgumu [slēgšanas tiesības] piešķir ar atklātu procedūru vai ar slēgtu procedūru."

6 Direktīvas 93/37 11. pantā ir paredzēts publicitātes pienākums, kas it īpaši attiecas uz līgumslēdzējām iestādēm, kurām, lai piešķirtu būvdarbu iepirkuma līgumu slēgšanas tiesības, ir jāizmanto atklāta vai slēgta procedūra.

7 Visbeidzot, Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīvas 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu [pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību] piešķiršanai (OV L 209, 1. lpp.) 1. pantā ir noteikts:

"Šajā direktīvā:

a) "*valsts pakalpojumu līgumi*" [pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumi] ir līgumi, kas peļņas nolūkos rakstiski noslēgti starp pakalpojumu sniedzēju un līgumslēdzēju iestādi un kas nav:

[..]

iii) līgumi par zemes, esošu ēku vai cita nekustamā īpašuma vai ar to saistītu tiesību iegādi vai nomu/īri, izmantojot jebkādus finanšu līdzekļus; šī direktīva tomēr

attiecas uz finanšu pakalpojumu līgumiem, kas ir noslēgti vienlaikus ar, pirms vai pēc jebkāda veida līguma par īpašuma iegādi vai nomu/īri;

[..].”

Strīdus darījums un pirmstiesas procedūra

8 *KölnMesse GmbH* (turpmāk tekstā — “*KölnMesse*”) ir atbilstoši privātām tiesībām dibināta sabiedrība, no kuras kapitāldaļām 79,02 % pieder Ķelnes pilsētai un 20 % — Ziemeļreinas–Vestfālenes federālajai zemei, bet atlikušie 0,98 % ir sadalīti starp dažādām palātām un apvienībām. Tās mērķis ir rīkot izstādes un gadatirgus, lai sekmētu rūpniecību, tirdzniecību un amatniecību.

9 2003. gada 18. decembrī *KölnMesse* pārdeva privātajai investīciju sabiedrībai *GKM-GbR* par EUR 67,4 miljoniem zemesgabalu, lai tajā veiktu četru izstāžu zāļu celtniecību. Šī zemesgabala pārdošanas līgumā bija iekļauts teritorijas pilsētas apbūves plāns.

10 2004. gada 6. augustā Ķelnes pilsēta ar *GKM-GbR* noslēdza līgumu ar nosaukumu “Nomas līgums par zemesgabala nomu, uz kura atrodas četras izstāžu zāles”, saskaņā ar kuru *GKM-GbR* Ķelnes pilsētai piešķīra minētā zemesgabala, kā arī uz tā uzceļamo būvju izmantošanas tiesības uz 30 gadiem, nosakot ikmēneša nomas maksu EUR 1,725 miljonu apmērā un atbrīvojot no nomas maksas par pirmajiem 13 mēnešiem. Saskaņā ar pušu vienošanos šis līgums tiek apzīmēts kā “pamatlīgums”. Atbilstoši tā noteikumiem *GKM-GbR* apņēmās veikt darbus “vismaz vidusmēra kvalitātē” un nodot tos Ķelnes pilsētas rīcībā saskaņā ar līguma specifikācijām attiecībā uz darbu apjomu, raksturu un iekārtošanu. Pēdējais aspekts tika definēts Ķelnes pilsētas būvniecības

atļaujas dokumentos. Atbilstoši *KölnMesse* vērtējumiem, kurus Komisija nav apstrīdējusi, šo darbu izpildes izmaksas bija aptuveni EUR 235 miljoni.

11 Ar 2004. gada 11. augusta līgumu ar nosaukumu "Apakšnomas līgums par zemesgabala nomu, uz kura atrodas četras izstāžu zāles", kura noteikumi lielākoties ir identiski pamatlīguma noteikumiem, Ķelnes pilsēta piešķīra *KölnMesse* pamatlīgumā aprakstīto uzceļamo būvju izmantošanas tiesības. 2004. gada 11. un 16. augustā šīs divas puses noslēdza vienošanos ar nosaukumu "Apakšnomas līguma īstenošanas kārtība", ar kuru Ķelnes pilsēta pilnvaroja *KölnMesse* īstenot visas minētajai pilsētai esošās tiesības un pildīt visus tās pienākumus attiecībā pret *GKM-GbR*. Ķelnes pilsētai bija arī jārūpējas, lai *GKM-GbR* pilnībā izpildītu nomas līgumu, tieši sadarbojoties ar *KölnMesse*.

12 Puses ir vienisprātis, ka atlīdzība, kas Ķelnes pilsētai ir jāmaksā *GKM-GbR* atbilstoši pamatlīgumam, tas ir, ikmēneša nomas maksa par 30 līguma darbības gadiem, kopumā ir aptuveni EUR 600 miljoni.

13 Atbilstoši Vācijas Federatīvās Republikas apgalvojumiem 2005. gada 1. decembrī izstāžu zāļu celtniecība tika pabeigta un tās tika nodotas Ķelnes pilsētai kā galvenajam nomniekam.

14 2005. gada 7. septembrī Komisija saņēma sūdzību, saskaņā ar kuru iepriekš aprakstītais darījums veidojot būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu, kura slēgšanas tiesības tika piešķirtas, neievērojot piemērojamās Kopienu tiesību normas.

15 Ar 2005. gada 19. decembra brīdinājuma vēstuli Komisija aicināja Vācijas Federatīvo Republiku sniegt savus apsvērumus šajā sakarā.

16 Ar 2006. gada 15. februāra vēstuli Vācijas Federatīvā Republika norādīja, ka *KölnMesse* neesot līgumslēdzēja iestāde Direktīvas 93/37 1. panta b) punkta izpratnē, no kā izrietot, ka Kopienu tiesības publiskā iepirkuma līgumu jomā attiecīgajam darījumam nav piemērojamas. Šai vēstulei tā pievienoja *KölnMesse* statūtu kopiju.

17 2006. gada 4. jūlijā Komisija Vācijas Federatīvajai Republikai nosūtīja papildu brīdinājuma vēstuli, ar kuru tā aicināja sniegt strīdus darījuma ietvaros noslēgtos līgumus un visus citus atbilstošos dokumentus un informāciju.

18 2006. gada 8. septembra vēstulē Vācijas Federatīvā Republika uzturēja savu nostāju, saskaņā ar kuru Kopienu tiesības publiskā iepirkuma līgumu jomā strīdus darījumam neesot piemērojamas, un nodeva Komisijai šī sprieduma 10. un 11. punktā minētos līgumus bez to pielikumiem.

19 Ar 2006. gada 18. oktobra vēstuli Vācijas Federatīvajai Republikai Komisija nosūtīja argumentētu atzinumu, šai valstij prasot divu mēnešu laikā no šī atzinuma saņemšanas dienas izpildīt savus no Kopienas tiesību normām publiskā iepirkuma līgumu jomā izrietošos pienākumus.

20 2006. gada 12. decembra vēstulē Vācijas Federatīvā Republika no jauna apstrīdēja, ka pastāv Kopienu tiesību publiskā iepirkuma līgumu jomā pārkāpums, un turklāt norādīja, ka prasība par valsts pienākumu neizpildi katrā ziņā esot nepieņemama, jo izstāžu zāļu būvniecība esot tikusi pabeigta un Ķelnes pilsētai tās esot tikušas nodotas 2005. gada 1. decembrī, tas ir, pat pirms brīdinājuma vēstules nosūtīšanas.

21 Pēc šīs nostājas ieņemšanas Komisija nolēma celt šo prasību.

Par prasību

Par pieņemamību

22 Vācijas Federatīvā Republika izvirza iebildi par nepieņemamību, kas ir pamatota ar to, ka argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās, tas ir, 2005. gada 18. decembrī, attiecīgais līgums esot bijis pilnībā izpildīts, jo prasības pieteikumā norādīto būvju celtniecība esot bijusi jau sen pabeigta. Vācijas Federatīvā Republika šajā sakarā norāda uz pieņemšanas–nodošanas aktu ("Übernahmeprotokoll"), ko Ķelnes pilsēta un *GKM-GbR* pēc trīs dienu pārrunām esot noslēgušas 2005. gada 30. novembrī, tas ir, pat pirms brīdinājuma vēstules nosūtīšanas, kas pierādot, ka šajā datumā attiecīgās būves atbilstošā veidā un formā no *GKM-GbR* puses esot tikuši nodotas un no Ķelnes pilsētas puses — pieņemtas. Turklāt kopš 2006. gada janvāra šīs būves tiekot izmantotas atbilstoši tām paredzētajam nolūkam. 2006. gada 16. janvārī attiecīgajās telpās esot notikusi oficiālā starptautiskā mēbeļu gadatirgus atklāšana.

23 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi nav pieņemama, ja argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigu datumā attiecīgais līgums jau ir pilnībā izpildīts (tostarp skat. 2005. gada 2. jūnija spriedumu lietā C-394/02 Komisija/Grieķija, Krājums, I-4713. lpp., 18. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2007. gada 11. oktobra spriedumu lietā C-237/05 Komisija/Grieķija, Krājums, I-8203. lpp., 29. punkts).

24 Šajā lietā tādējādi ir jāpārbauda, vai argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigu datumā, tas ir, 2006. gada 18. decembrī, attiecīgais līgums vismaz daļēji vēl bija izpildes

procesā, vai arī, tieši otrādi, šis līgums jau bija pilnībā pabeigts, no kā izriet, ka tas bija pilnībā izpildīts.

25 Ar vārdiem "attiecīgais līgums" vai atbilstoši citam judikatūrā izmantotajam formulējumam — "strīdus iepirkuma līgums" (skat., piemēram, 2003. gada 10. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās C-20/01 un C-28/01 Komisija/Vācija, *Recueil*, I-3609. lpp., 33. punkts un tajā minētā judikatūra) Tiesa apzīmē darījumu, kas tiek aplūkots kopumā, ņemot vērā tā vispārīgo kontekstu un ievērojot tā pamata īpašības.

26 Šajā lietā ir noskaidrots, ka darījuma, kurā Ķelnes pilsēta ir saistīta ar *GKM-GbR* un *KölnMesse*, galīgais mērķis ir šīs pēdējās sabiedrības, kas pārsvarā pieder Ķelnes pilsētai, rīcībā ilgtermiņā nodot *GKM-GbR* būvējamās izstāžu zāles. Paralēli Ķelnes pilsēta attiecībā pret *GKM-GbR* ar nomas līgumu ir uzņēmusies pienākumu katru mēnesi maksāt šai sabiedrībai noteiktu naudas summu par nomu, patiesībā šiem naudas pārskaitījumiem kalpojot attiecīgo būvju celtniecības finansēšanai, kā to turklāt ir atzinusi Vācijas Federatīvā Republika.

27 Šī darījuma īstenošanas mērķis un kārtība izriet it īpaši no 2004. gada 6. augustā noslēgtā tā saucamā "pamata" nomas līguma, ar kuru *GKM-GbR* atbilstoši detalizētām Ķelnes pilsētas norādēm ir apņēmusies uzcelt būves iznomāšanai, kā arī apakšnomas līguma un "apakšnomas līguma īstenošanas kārtības", ar kuru Ķelnes pilsēta ceļamo būvju izmantošanas tiesības ir piešķīrusi *KölnMesse*.

28 Attiecīgais darījums tādējādi ietver "celtniecības" posmu un "nomas" vai "finansēšanas" posmu. Šajā sakarā, neatkarīgi no jautājumiem, kāds ir šī darījuma prevalējošais elements vai galvenais priekšmets un vai Ķelnes pilsēta attiecībā pret *GKM-GbR* ir darbojusies tikai kā nodrošinājuma devējs, kuru izskatīšana attiecas uz lietas būtību, ir jākonstatē, ka šie dažādie minētā darījuma posmi veido nesaraujamu vienību. Būvju

celtniecībai, kāda tā tika paredzēta un īstenota, nomas līguma neesamības gadījumā nebūtu pamata un bez nākotnē paredzētās būvju celtniecības, kā tas tika noteikts šajā līgumā, tam nebūtu patstāvīgas nozīmes. Tādējādi Vācijas Federatīvās Republikas tēzi, ka saistībā ar šo prasību pamatlīgums ietverot nozīmīgas daļas un nenozīmīgas vai neitrālas daļas, nevar atbalstīt.

29 Tādējādi, lai novērtētu, vai prasība ir pieņemama, attiecīgais darījums ir jāaplūko tā kopumā, ņemot vērā visas tā īpašības un sastāvdaļas.

30 Tātad tā iemesla dēļ [vien], ka attiecīgie būvdarbi bija pabeigti, attiecīgais līgums, tas ir, strīdus darījums, to aplūkojot kopumā, argumentētajā ziņojumā noteiktā termiņa beigās nebija pilnībā izpildīts. Šī darījuma "nomas" posms šajā datumā tika turpināts.

31 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Komisijas prasība ir uzskatāma par pieņemamu.

Par lietas būtību

Lietas dalībnieku argumenti

32 Komisija norāda, ka starp *KölnMesse* un *GKM-GbR* nepastāvot nedz līgumattiecības, nedz arī tiesības vai saistības. Atbilstoši Komisijas viedoklim par vienību, kas var tikt uzskatīta par *GKM-GbR* līgumslēdzēju pusi, šajā lietā varot uzskatīt tikai Ķelnes pilsētu. Saskaņā ar pamatlīgumu patiesas saistības attiecībā pret *GKM-GbR* esot uzņēmusies

tikai šī pilsēta. Turklāt bez Ķelnes pilsētas dalības *KölnMesse* šādu celtniecības projektu nebūtu varējusi īstenot un bez šīs pilsētas finansiālā seguma *GKM-GbR* minētā projekta īstenošanu nebūtu uzņēmusies. Turklāt *KölnMesse* neesot kļuvusi par *GKM-GbR* parādnieku.

33 Attiecībā uz izskatāmā darījuma juridisko dabu Komisija norāda, ka tas veidojot būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu. Pirmkārt, tā uzskata, ka Ķelnes pilsēta, kas kā reģionāla iestāde esot līgumslēdzēja iestāde, esot rakstveidā noslēgusi atlīdzības līgumu ar *GKM-GbR*, kas darbojas kā būvuzņēmējs, lai šī pēdējā uzceltu būves, kuru vērtība krietni pārsniedzot Kopienu noteikumos paredzēto robežvērtību un kuras esot bijis jānodod līgumslēdzējas iestādes rīcībā. Otrkārt, kas attiecas uz darījuma priekšmetu, — attiecīgo būvju, kas esot bijušas paredzētas vienīgi gadatirgu rīkošanai, celtniecība neesot tikusi veikta pēc *GKM-GbR* pašas iniciatīvas. No pamatlīguma tāpat izrietot, ka šīs būves ir tikušas uzceltas atbilstoši Ķelnes pilsētas sniegtajām detalizētajām norādēm, kuras neesot bijušas tikai iekārtošanas norādes nomas līguma ietvaros. Tādējādi šajā lietā runa esot par būvju celtniecību atbilstoši līgumslēdzējas iestādes izvirzītajām prasībām Direktīvas 93/37 1. panta a) punkta teikuma pēdējās daļas izpratnē.

34 Komisija norāda, ka tas, ka pamatlīgums iekļaujot arī elementus, kas ir raksturīgi nomas līgumam, tas ir, tiesību uz būvju izmantošanu nodošanu, pretī saņemot regulāros maksājumus, kuri veidojot atlīdzību par šo būvju celtniecību, šo secinājumu neietekmējot. Starp šī līguma "būvdarbu" daļu un tā "nomas" vai "finansēšanas" daļu nevarot noteikt atšķirību tādā ziņā, ka uz pirmo daļu attiektos Direktīva 93/37 un uz otro kā pakalpojumu sniegšanu — Direktīva 92/50. Komisija atgādina, ka katrā ziņā atbilstoši Tiesas judikatūrai līguma kvalificēšanu nosakot tā galvenais priekšmets un šajā lietā šis galvenais priekšmets esot būvdarbu īstenošana.

35 Visbeidzot, Komisija uzsver, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru, lai attiecīgo darījumu kvalificētu par būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu, jautājumam, vai Ķelnes pilsētai

bija nolūks uzceļamās būves izmantot pašai, vai arī tā paredzēja tās nodot trešās personas rīcībā, neesot nozīmes, kas attiecoties arī uz jautājumu, vai, izbeidzoties pamatlīgumam, Ķelnes pilsēta būs zemesgabala un izstāžu zāļu īpašniece. Komisija secina, ka Ķelnes pilsētai tādējādi esot bijis jāuzsāk attiecīgā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūra atbilstoši Direktīvas 93/37 7. panta 4. punkta un 11. panta noteikumiem.

36 Vācijas Federatīvā Republika atbild, ka vienīgā sabiedrība, ko šajā lietā var uzskatīt par sabiedrības *GKM-GbR* līgumslēdzēju pusi, esot *KölnMesse*, jo ar pamata līgumiskajām attiecībām esot saistītas tikai šīs divas sabiedrības. Situāciju kopumā aplūkojot funkcionāli, nomnieks esot tikai *KölnMesse* un iznomātājs esot *GKM-GbR*, un proti, pamatojoties uz apakšnomas līgumu, kurš esot ticis paredzēts un noslēgts vienlaicīgi ar pamatlīgumu, kurš esot izteikts šim pēdējam pamatā identiskā redakcijā un ar kuru visas no pamatlīguma izrietošās tiesības un pienākumi esot tikuši nodoti *KölnMesse*.

37 Turklāt tieši *KölnMesse* esot tā, kas, lai nomātu tai piederošajā zemesgabalā uzceļamās izstāžu zāles, ir paredzējusi un īstenojusi attiecīgo darījumu, un galu galā tieši tā izmantojot attiecīgās būves un maksājot par to saskaņoto atlīdzību. Tiešās līgumiskās saiknes starp *KölnMesse* un *GKM-GbR* neesamība izrietot no trīsstūra veida darījuma, kurš esot ticis izvēlēts funkcionālo iemeslu dēļ un atbilstoši kuram abu minēto sabiedrību līgumiskajās attiecībās Ķelnes pilsēta esot tikusi integrēta kā nodrošinājuma devējs un nevis kā solidārais parādnieks.

38 Vācijas Federatīvā Republika tādējādi uzskata, ka vērtējumam, izmantojot kritērijus, atbilstoši kuriem tiek noteikts, vai uz kādu subjektu attiecas jēdziens līgumslēdzēja iestāde, lai eventuāli piemērotu Kopienas tiesību normas publiskā iepirkuma līgumu jomā, esot pakļauta nevis Ķelnes pilsēta, bet vienīgi *KölnMesse* kā faktiskā *GKM-GbR* līgumslēdzēja puse. Tā kā Komisijas prasība attiecoties tikai uz šo pilsētu, šī iemesla dēļ tā esot jānoraida.

39 Saistībā ar attiecīgā darījuma juridisko dabu Vācijas Federatīvā Republika norāda, ka starp Ķelnes pilsētu un *GKM-GbR* noslēgtais līgums esot nevis būvdarbu līgums, bet tikai finansiāla garantija, tas ir, starp *GKM-GbR* un *KölnMesse* noslēgtās galvenās vienošanās papildu vienošanās.

40 Lai juridiski klasificētu darījumu, kas sastāv no vairākiem posmiem, uz kuriem var attiekties dažādas Kopienu tiesību normas publiskā iepirkuma līgumu jomā, atbilstoši Tiesas judikatūrai vērā esot jāņem attiecīgā līguma galvenais priekšmets, un, lai uzskatītu, ka runa ir par būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu, ir vajadzīgs, lai šis priekšmets būtu būves uzcelšana. Šī dalībvalsts šajā sakarā atsaucas uz 1994. gada 19. aprīļa spriedumu lietā C-331/92 *Gestión Hotelera Internacional* (*Recueil*, I-1329. lpp.). Vācijas Federatīvā Republika uzskata, ka būves uzcelšana šajā lietā neesot bijis galvenais līgumu priekšmets. Nedz pamatlīgums, nedz arī apakšnomas līgums nekādā veidā neesot "celtniecības līgumi", bet gan, aplūkojot formāli un materiāli, "nomas līgumi", kuru ietvaros līgumslēdzēja puse par atlīdzību iegūstot tikai attiecīgo būvju izmantošanas tiesības. Aplūkojot no funkcionālā viedokļa, attiecīgā līgumiskā konstrukcija, iesaistot Ķelnes pilsētu, esot vērsta uz *KölnMesse* ieplānotā projekta finansēšanu.

41 To, ka attiecīgā līguma galvenais priekšmets esot attiecīgo būvju noma, pierādot arī, no vienas puses, salīdzinājums starp nomas izmaksām 30 gadu laikā, kas ir aptuveni EUR 600 miljoni, un šo būvju celtniecības izmaksām, kas ir aptuveni EUR 23 miljoni, un, no otras puses, līgumiska noteikuma neesamība, kas, izbeidzoties nomas līgumam, Ķelnes pilsētai vai *KölnMesse* dotu iespēju nopirkt vai uzliktu pienākumu minētās būves atpirkt. Šajā ziņā par attiecīgā darījuma ekonomisko risku visbeidzot esot atbildīga *GKM-GbR*.

42 Tādējādi atbilstoši Vācijas Federatīvās Republikas viedoklim, neatkarīgi no tā, vai pamatlīguma galvenais priekšmets ir nomas pakalpojumi vai finansēšanas pakalpojumi, runa esot par divām situācijām, kuras ietilpst Direktīvas 92/50 piemērošanas jomā, kuras iespējamais pārkāpums nav šī procesa priekšmets.

Tiesas vērtējums

43 Lai noteiktu, pirmkārt, kura sabiedrība ir uzskatāma par *GKM-GbR* līgumslēdzēju pusi un tātad ir aplūkojama atbilstoši kritērijiem, kas definē līgumslēdzējas iestādes jēdzienu, ir jākonstatē, ka Komisijas prasība attiecas uz 2004. gada 6. augustā starp Ķelnes pilsētu un *GKM-GbR* noslēgto tā saucamo "pamata" nomas līgumu.

44 Neņemot vērā šo apstākli, Vācijas Federatīvā Republika apgalvo, ka, darījumu kopumā aplūkojot funkcionāli, faktiskā *GKM-GbR* otra līgumslēdzēja puse un, ņemot vērā apakšnomas līgumu, patiesais nomnieks esot *KölnMesse*. *KölnMesse* esot ieplānojusi un īstenojusi attiecīgo darījumu, tā galu galā izmantojot attiecīgās būves un kā pretizpildījumu maksājot saskaņoto atlīdzību.

45 Tomēr ir noskaidrots, ka 2004. gada 6. augusta pamatlīgums tika noslēgts starp *GKM-GbR* un Ķelnes pilsētu, *KölnMesse* nekādi neminot. Tāpat ir jāatzīmē, ka pārrunas minētā līguma noslēgšanai Ķelnes pilsēta ir veikusi savā vārdā un uz sava rēķina. Turklāt Ķelnes pilsēta šajā līgumā ir iekļāvusi ar attiecīgo būvju celšanu saistītās detalizētās norādes un savus pienākumus *GKM-GbR* ir uzņēmusies tikai pret šo pilsētu. Tāpat pārrunas, kas ir novedušas pie attiecīgo būvju pieņemšanas–nodošanas akta sastādīšanas 2005. gada 30. novembrī, ir veikusi Ķelnes pilsēta un šo pieņemšanas–nodošanas aktu parakstīja šī pilsēta un *GKM-GbR*, *KölnMesse* nekādi neminot.

46 Tātad līgumiskajās attiecībās starp *GKM-GbR* un Ķelnes pilsētu *KölnMesse* neparādās un tajās nekādi neiesaistās.

47 Apstāklis, ka Ķelnes pilsēta sabiedrībai *GKM-GbR* ar pirkuma līgumu ir [nodevusi] zemesgabalu, uz kura tika uzceltas attiecīgās būves, neapšauba konstatējumu, ka starp tām nav nekādu līgumattiecību. Strīdus darījuma ietvaros šim līgumam nav nozīmes, jo minēto darījumu veido šo būvju celtniecība un noma.

48 Tāpat minēto konstatējumu nevar apšaubīt 2004. gada 11. augusta apakšnomas līgums un šī paša datuma vienošanās par tā īstenošanu, jo šie dokumenti attiecas tikai uz attiecībām starp *KölnMesse* un Ķelnes pilsētu un nekādi neietekmē nedz līgumattiecības starp minēto pilsētu un *GKM-GbR*, nedz arī savstarpējās saistības, ko tās ir uzņēmušās.

49 Nav nozīmes arī tam, ka attiecīgā darījuma koncepcijas autore sākotnēji, iespējams, bija *KölnMesse*, jo ar *GKM-GbR* noslēgtajā pamatlīgumā *KölnMesse* nekādi nav minēta.

50 Apstāklim, ka attiecīgās būves esot paredzētas, lai kalpotu *KölnMesse* vajadzībām, kura galu galā esot to izmantotāja un par to maksājot ikmēneša atlīdzību, tāpat nav nozīmes (šajā sakarā skat. 2007. gada 18. janvāra spriedumu lietā C-220/05 *Auroux* u.c., Krājums, I-385. lpp., 33., 35. un 42. punkts). Turklāt šajā kontekstā ir jāatzīmē, ka no 2003. gada 8. decembra un 2004. gada 14. jūlija dokumentiem ar nosaukumu "nodomu vēstule", ko Vācijas Federatīvā Republika nav apstrīdējusi, izriet, ka attiecībā uz gadījumu, ja pēc 2012. gada *KölnMesse* nebūs spējīga maksāt nomas maksu, Ķelnes pilsēta ir uzņēmusies attiecīgā darījuma finanšu saistības.

51 Tādējādi ar strīdus darījuma funkcionālo interpretāciju, kuru iesaka Vācijas Federatīvā Republika, nevar nedz apšaubīt konstatējumu, saskaņā ar kuru, balstoties uz pamatlīgumu, Ķelnes pilsēta ir vienīgā *GKM-GbR* līgumslēdzēja puse, kuru šī pēdējā sabiedrība par tādu uzskata un akceptē, nedz arī attiecībā uz Ķelnes pilsētas savu līgumsaistību pildīšanu novest pie tās aizstāšanas ar *KölnMesse*.

52 Tādējādi ir jāsecina, ka attiecīgā darījuma ietvaros vienīgā *GKM-GbR* līgumslēdzēja puse ir Ķelnes pilsēta. Kā teritoriālā iestāde tā ir līgumslēdzēja iestāde Direktīvas 93/37 1. panta b) punkta izpratnē.

53 Otrkārt, lai pārbaudītu, vai attiecīgais darījums veido būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu Kopienu tiesību aktu izpratnē, ir jāizskata jautājums par tā juridisko kvalifikāciju.

54 Saistībā ar šo jautājumu vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru šī juridiskā kvalifikācija ietilpst Kopienu tiesību jomā un valsts tiesībās paredzētajai kvalifikācijai šajā sakarā nav nozīmes (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Auroux* u.c., 40. punkts un tajā minētā judikatūra). Tāpat noteicoša nav arī līgumslēdzēju pušu sniegtā līguma kvalifikācija.

55 Turpinot, ir jāuzsver, ka Direktīvas 93/37 1. panta a) punktā paredzētā jēdziena "būvdarbu publiskā iepirkuma līgums" definīcija ietver visus darījumus, kuru ietvaros starp līgumslēdzēju iestādi un būvuzņēmēju ir noslēgts atlīdzības līgums neatkarīgi no tā formālās klasifikācijas un tā priekšmets ir "būves" šīs pašas direktīvas 1. panta c) punkta izpratnē celtniecība, ko veic minētais būvuzņēmējs. Šajā sakarā būtiskais kritērijs ir tas, ka šie būvdarbi tiek veikti atbilstoši līgumslēdzējas iestādes norādītajām prasībām, kamēr šo darbu īstenošanai izmantotajiem līdzekļiem nav nozīmes.

56 Saistībā ar attiecīgā darījuma priekšmetu ir jāatzīmē, ka 2004. gada 6. augustā starp Ķelnes pilsētu un *GKM-GbR* noslēgtais pamatlīgums formāli ir kvalificēts kā "nomas līgums" un ka tas patiešām ietver nomas līguma elementus. Tomēr ir jākonstatē, ka šajā datumā attiecīgo būvju celtniecība pat nebija sākta. Tādējādi šī līguma tiešais priekšmets nevarēja būt nekustamā īpašuma noma, kura celtniecība vēl nebija uzsākta. Tātad šī līguma galvenais priekšmets loģiski nevarēja būt nekas cits kā

minēto būvju celtniecība, kuras pēc tam, izmantojot līgumattiecības, kas tika kvalificētas kā "nomas līgums", būtu nododamas Ķelnes pilsētas rīcībā.

57 Saskaņā ar Tiesas judikatūru — tad, ja līgums ietver elementus, kam ir būvdarbu publiskā iepirkuma līguma iezīmes, un tādus elementus, kam ir cita veida publiskā iepirkuma līguma iezīmes, to, kura Kopienu direktīva par publiskajiem iepirkumiem ir jāpiemēro, nosaka līguma galvenais priekšmets.

58 Turklāt ir jākonstatē, ka attiecīgās būves tika uzceltas atbilstoši pamatlīgumā izskaidrotajām ļoti detalizētajām Ķelnes pilsētas norādēm. No šī līguma un tā pielikumiem izriet, ka minētās norādes, kurās ir iekļauts precīzs uzceļamo būvju, to īpašību un to aprīkojuma apraksts, skaidri pārsniedz parastās nomnieka prasības attiecībā uz jaunu noteiktas platības nekustamo īpašumu.

59 Tādējādi ir jākonstatē, ka galvenais pamatlīguma priekšmets bija attiecīgo izstāžu zāļu celtniecība atbilstoši precīzām Ķelnes pilsētas prasībām. Turklāt minētās zāles, tā kā tās kā tādas tika paredzētas, lai pildītu saimniecisko funkciju, un to vērtība krietni pārsniedz Direktīvas 93/37 6. pantā paredzēto robežvērtību, ir "būves" šīs pašas direktīvas 1. panta c) punkta izpratnē. Turklāt šis līgums tika noslēgts kā atlīdzības līgums, jo neatkarīgi no tā, ka šos būvdarbus *GKM-GbR* veica ar apakšuzņēmēju palīdzību, šajā lietā tā ir darbojusies kā būvuzņēmējs (šajā sakarā skat. 2001. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-399/98 *Ordine degli Architetti* u.c., *Recueil*, I-5409. lpp., 90. punkts) un Ķelnes pilsēta — kā līgumslēdzēja iestāde. Tādējādi minētais līgums ir kvalificējams kā būvdarbu publiskā iepirkuma līgums Direktīvas 93/37 1. punkta a) punkta izpratnē.

60 Ar Vācijas Federatīvās Republikas argumentu, ka *GKM-GbR* kā kopējā nomas maksa maksājama naudas summa, kura galu galā esot EUR 600 miljoni, krietni pārsniedzot

aptuveni EUR 235 miljonus veidojošās būvju celtniecības izmaksas, kas pierādot, ka attiecīgā darījuma "pakalpojumu" elements ir prevalējošs, šo secinājumu nevar apšaubīt.

61 Lai kvalificētu tādu darījumu kā aplūkojamais darījums, noteicošais elements ir nevis būvuzņēmēja atlīdzības apmērs vai tās samaksas kārtība, bet gan galvenais darījuma priekšmets. Turklāt tiešu salīdzinājumu starp abām minētajām summām, tās aplūkojot absolūtos skaitļos, nav iespējams izdarīt, jo aptuvenā summa EUR 600 miljonu apmērā tiks maksāta, veicot ikmēneša maksājumus 30 gadu laikā, kamēr summa EUR 235 miljoni atbilst darbu izmaksu vērtībai, tos pabeidzot 2005. gada beigās. Patiesībā naudas summa EUR 600 miljonu apmērā, tās vērtību aktualizējot attiecībā uz darbu pabeigšanas brīdi, būtiski tuvinās summai EUR 235 miljonu apmērā. Pat ja minētās summas EUR 600 miljonu apmērā daļa būtu atlīdzība tikai par nomas aspektu, šī daļa katrā ziņā būtu mazāk nozīmīga un attiecīgā darījuma kvalifikāciju nevarētu ietekmēt.

62 Tāpat attiecīgā darījuma kvalifikācijai nav būtiski, ka pamatlīgumā faktiski nav paredzēts Ķelnes pilsētas vai *KölnMesse* pienākums atpirkt uzceltās būves (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Auroux* u.c., 47. punkts).

63 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ir jāsecina, ka 2004. gada 6. augusta pamatlīgums, to aplūkojot attiecīgā darījuma vispārējā kontekstā, ir būvdarbu publiskā iepirkuma līgums Direktīvas 93/37 1. panta a) punkta izpratnē, kura slēgšanas tiesības bija jāpiešķir atbilstoši minētās direktīvas 7. panta 4. punkta un 11. panta noteikumiem. Tādējādi Komisijas prasība ir jāapmierina.

64 Tādējādi ir jākonstatē, ka, Ķelnes pilsētai ar *GKM-GbR* noslēdzot 2004. gada 6. augusta pamatlīgumu, nepiemērojot Direktīvas 93/37 7. panta 4. punktā un 11. pantā paredzēto

līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi šajās tiesību normās paredzētos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

65 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Vācijas Federatīvajai Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež tai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

1) Ķelnes pilsētai ar *Grundstücksgesellschaft Köln Messe 15 bis 18 GbR*, kas ir kļuvusi par *Grundstücksgesellschaft Köln Messe 8-11 GbR*, noslēdzot 2004. gada 6. augusta līgumu, nepiemērojot Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras [būvdarbu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras], 7. panta 4. punktā un 11. pantā paredzēto līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi šajās tiesību normās paredzētos pienākumus;

2) Vācijas Federatīvā Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]